

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МОРЕХІДНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ІМ. О.І. МАРИНЕСКА
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ОДЕСЬКА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказом начальника ВСП «МФК
ім. О.І. Маринеска НУ «ОМА»
від 02.01.2025р. № 3

ІНСТРУКЦІЯ
З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 40-ОП
ПІД ЧАС РУЧНОГО ПЕРЕМІЩЕННЯ ВАНТАЖІВ

1. Загальні положення

- 1.1. Інструкція з охорони праці (далі - інструкція) розроблена згідно з вимогами Закону України "Про охорону праці" і встановлює правила виконання робіт і поведінки працівника на будівельному майданчику, у виробничих приміщеннях та на робочому місці відповідно до державних, міжгалузевих і галузевих нормативних актів про охорону праці.
- 1.2. Дія інструкції поширюється на всі підрозділи ВСП «МФК ім. О.І. Маринеска Національного університету «Одеська морська академія» (далі - коледж).
- 1.3. Відповідно до статті 18 Закону України "Про охорону праці" працівник зобов'язаний "знати і виконувати вимоги нормативних актів про охорону праці, правила поводження з машинами, механізмами, устаткуванням та іншими засобами виробництва, користуватися засобами колективного та індивідуального захисту, проходити у встановленому порядку попередні та періодичні медичні огляди".
- 1.4. Залежно від конкретних умов організації виробничого процесу, а також у зв'язку з допущеними аваріями і нещасними випадками до інструкції можуть вноситися зміни і доповнення, які викладаються на окремому аркуші з підписом керівника відповідного структурного підрозділу.
- 1.5. Інструкція є обов'язковим для виконання нормативним документом для робітників, зайнятих ручним переміщенням вантажів в коледжу.
- 1.6. До ручного переміщення вантажів допускаються особи, що пройшли медичний огляд, інструктаж з охорони праці по виконуваній роботі (по основній професії) і ознайомлені з даною інструкцією.
- 1.7. Робітники, зайняті ручним переміщенням вантажів, повинні проходити наступні інструктажі з охорони праці:

- а) вступний - при прийнятті на роботу;
- б) первинний - на робочому місці;
- в) повторний - не рідше одного разу на 3 міс.;
- г) позаплановий - при порушенні вимог безпеки праці, що могли призвести до аварії чи нещасного випадку; при зміні технологічного процесу;
- д) цільовий - при виконанні разових робіт, не пов'язаних з прямими обов'язками за фахом; ліквідації наслідків аварії, стихійного лиха і катастроф, провадженні робіт, на які оформляється наряд-допуск та інші документи.

1.8. Вантажно-розвантажувальні роботи варто виконувати, як правило, механізованим способом за допомогою підйомно-транспортного устаткування і засобів малої механізації.

За відсутності засобів механізації допускається переміщати вантажі вручну з дотриманням норм, встановлених чинним законодавством.

1.9. Чоловікам старше 18 років дозволяється переносити вручну вантаж масою не більше 50 кг при рівній і горизонтальній поверхні.

1.10. Жінки, що виконують вручну навантажувально-розвантажувальні роботи чи перенесення вантажів, можуть переносити:

- а) вантажі масою до 10 кг - підйом і переміщення вантажів при чергуванні з іншою роботою (до 2 разів на годину);
- б) вантажі масою до 7 кг - підйом і переміщення вантажів постійно протягом робочої зміни. При цьому сумарна маса вантажу, переміщуваного протягом кожної години робочої зміни, не повинна перевищувати:
 - з робочої поверхні - 350 кг;
 - з підлоги - 175 кг.

Примітки:

1. До маси переміщуваного вантажу включається маса тари й упаковки.
2. При переміщенні вантажу на візках чи в контейнерах докладені зусилля не повинні перевищувати 10 кгс.
3. Рівнем робочої поверхні вважається робочий рівень стола, верстата тощо.

1.11. Підлітки у віці 16-18 років можуть виконувати навантаження чи розвантаження навалочних вантажів (пісок, щебінь тощо), вантажів легкої маси (порожня тара), штучних вантажів (цегла, черепиця тощо).

Підлітки можуть виконувати навантаження і розвантаження вручну в межах встановлених норм перенесення вантажів лише тоді, коли це пов'язано з виконуваною ними постійною роботою за професією і займає менше третини робочого часу. Гранично допустимі норми перенесення вантажів вручну для підлітків у віці від 16 до 18 років жіночої і чоловічої статі після їх затвердження Мінздравом України необхідно внести в дійсну інструкцію.

1.12. Навантаження і розвантаження вантажів масою понад 50 кг, а також піднімання їх на висоту більше 3 м повинні бути механізовані.

1.13. Переносити матеріали на носилках можна у виняткових випадках на відстань не більше 50 м по рівному шляху.

Забороняється переносити матеріали на носилках по сходах і драбинах.

1.14. Переміщати балони з киснем і зрідженими пальними газами дозволяється тільки на спеціально виготовлених для цих цілей носилках і візках. При цьому балони повинні бути закріплені в гніздах.

Балони з пальними газами не можна перевозити і складувати разом з кисневими, а кисневі - з будь-якими жировими речовинами чи оліями.

На балонах повинен бути нанесений напис з назвою газу. Переміщення балонів дозволяється тільки за наявності на них ковпаків, що охороняють вентиль від ушкодження і забруднення.

1.15. Під час навантаження і розвантаження вантажів в ящиках, щоб уникнути поранення рук, цвяхи і кінці залізної обв'язки, що виступають, необхідно загинати.

1.16. Під час перекочування вантажів у бочках, барабанах тощо робітник повинен знаходитися позаду переміщуваного вантажу.

1.17. Довгомірні вантажі (арматуру, дошки тощо) повинні переноситися робітниками на одному й тому ж плечі. Піднімати й опускати вантаж необхідно за командою. При скиданні вантажу всі робітники повинні знаходитися по один бік від нього.

1.18. Важкі штучні матеріали, а також ящики з устаткуванням слід переміщати по підкладках чи ковзанках.

1.19. Під час переміщення великовагових вантажів по похилій площині слід застосовувати гальмуючі якорі і лебідки.

Під час використання лебідки для розвантаження і переміщення вантажу забороняється знаходитися поблизу натягнутого каната.

1.20. Вантажно-розвантажувальні роботи з пилоподібними матеріалами (цемент, вапно, гіпс тощо) необхідно виконувати механізованим способом. Ручні роботи по розвантаженню цементу, як виключення, дозволяється виконувати при його температурі не вище 40°C.

1.21. Робоче місце в зоні проведення вантажно-розвантажувальних робіт і на всьому шляху перенесення вантажів у темний час доби повинно мати достатнє освітлення. Освітленість повинна бути рівномірною, без сліпучої дії світильників на працюючих.

1.22. Під час навантаження, розвантаження і переміщення кислот, лугів та інших отруйних речовин необхідно дотримуватися наступних заходів безпеки:

- перед початком роботи кожне місце повинно бути оглянуте. Якщо виявлено незначне ушкодження тари, вантаж необхідно розвантажувати особливо обережно;
- переміщати сулії спеціальними візками (навантажувати і розвантажувати сулії слід тільки вручну);
- переносити сулії з кислотою за ручки тільки в міцних кошиках двома

робітниками. Забороняється переносити сулії з кислотою на спині чи на плечах, нахиляти при перенесенні порожні сулії з-під кислоти, тому що в них можуть бути залишки рідини.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1. Робітник, зайнятий ручним переміщенням вантажів, перед початком роботи повинен:

- одягти спецодяг, засоби індивідуального захисту;
- одержати від майстра, керівника структурного підрозділу інструктаж про безпечні методи і прийоми праці та про послідовність виконання виробничого завдання;
- оглянути робоче місце, забрати непотрібні предмети і матеріали, звільнити проходи;
- у темний час доби перевірити освітлення робочого місця і проходів до нього;
- перевірити наявність і справність інструмента і пристосувань.

2.2. На будівельному об'єкті повинні бути розміщені знаки безпеки відповідно до ДСТ 12.4.026-76 для привернення уваги працюючих до безпосередньої небезпеки і попередження про можливу небезпеку.

3. Вимоги безпеки під час виконання роботи

3.1. Перед відкриттям бортів вантажних автомобілів варто переконатися в безпечному розташуванні вантажу в кузові. Відкривати борт треба одночасно двом робітникам під контролем водія, при цьому знаходитися слід збоку від борта, що відкривається.

3.2. Автомобіль, що знаходиться під навантаженням чи розвантаженням, повинен бути поставлений на гальма.

3.3. Робітникам, зайнятим на вантажно-розвантажувальних роботах, забороняється:

- запускати двигун автомобіля;
- працювати на автомобілях і причепах з несправними підлогами, бортами і запорами кузова;
- використовувати для ув'язування вантажів мотузку з протертими місцями і вузлами;
- сідати на борти кузова і кабіну, стояти на підніжці автомобіля;
- знаходитися в кузові автомобіля під час перевезення довгомірних, займистих, вибухових, горючих, пильних вантажів, хімікатів, балонів зі стиснутим і зрідженим газом, великогабаритних вантажів;
- знаходитися в кузові автомобіля, причепа чи напівпричепа при навантаженні вантажів механізмами чи з бункерів;
- знаходитися в кузові автомобіля-самоскида. Під час руху автомобіля забороняється навантажувати, вивантажувати, перекладати вантаж з місця на місце, а також пересаджуватися.

3.4. Перевезення вантажників у кузові автомобіля забороняються. Вони повинні супроводжувати вантаж, знаходячись у кабіні.

3.5. При завантаженні кузова автомобіля навалочним вантажем він не повинен підніматися над бортами кузова (стандартними і нарощеними). При цьому вантаж варто розташовувати рівномірно по всій площі підлоги

3.6. Бочки, барабани і рулони дозволяється вантажити вручну шляхом перекочування за умов, якщо склад знаходиться на одному рівні з підлогою кузова автомобіля.

3.7. Забороняється:

- перевозити вантажі з кінцями, що виступають за бічні габарити автомобіля;
- загороджувати вантажем двері кабіни водія;
- вантажити довгомірні вантажі вище стійок.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи

4.1. Упорядкувати інструменти і пристосування і здати їх для зберігання.

4.2. Повідомити керівника робіт про всі замічені несправності під час роботи.

4.3. Зняти спецодяг, спецвзуття, упорядкувати їх, скласти в спеціально відведеному місці

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

5.1. У процесі виконання вантажно-розвантажувальних робіт виробничі аварії і нещасні випадки можуть відбутися у разі:

- складування матеріалів і виробів з порушенням вимог технічних умов і стандартів щодо складування для даного виду матеріалу, виробу, недотримання технологічних проїздів і проходів;
- незастосування засобів індивідуального захисту (спецодягу, спецвзуття, рукавиць, захисної каски тощо);
- непогодженості дій робітників при спільному виконанні навантажувально-розвантажувальних робіт;
- роботи з несправними інструментами і пристосуваннями;
- перебування робітників попереду вантажу, що скачується чи сковзає по латах або похилах;
- перебування робітників позаду при накочуванні вантажів;
- перебування робітників у кузові автомобіля-самоскида при вивантаженні сипких вантажів;
- паління, виконання робіт з відкритим вогнем чи використання металевого інструмента, що може викликати іскру, при розвантаженні чи складуванні вантажів з пальними речовинами.

5.2. При виникненні пожежі необхідно дотримуватися вимог "Інструкції про заходи пожежної безпеки при проведенні будівельних робіт".

5.3. При аварії чи нещасному випадку необхідно сповістити про це керівника робіт, який організує подання першої медичної допомоги потерпілому і прийме рішення про подальші дії працюючих та можливості провадження робіт.

5.4. Якщо обстановка не загрожує життю і здоров'ю оточуючих працівників і

розширенням аварії, необхідно її зберегти такою, якою вона була на момент події.

5.5. Якщо є потерпілі, необхідно їм надати першу долікарську допомогу згідно з Інструкції з охорони праці №36 з надання долікарської допомоги, а при необхідності викликати “швидку медичну допомогу” тел. 103.

5.6. Надання першої медичної допомоги.

5.6.1. Надання першої допомоги при ураженні електричним струмом.

При ураженні електричним струмом необхідно негайно звільнити потерпілого від дії електричного струму, відключивши електроустановку від джерела живлення, а при неможливості відключення - відтягнути його від струмоведучих частин за одяг або застосувавши підручний ізоляційний матеріал.

За відсутності у потерпілого дихання і пульсу необхідно робити йому штучне дихання і непрямий (зовнішній) масаж серця, звернувши увагу на зіниці. Розширені зіниці свідчать про різке погіршення кровообігу мозку. При такому стані необхідно негайно приступити до оживлення потерпілого і викликати “швидку медичну допомогу”.

5.6.2. Перша допомога при пораненні.

Для надання першої допомоги при пораненні необхідно розкрити індивідуальний пакет, накласти стерильний перев'язочний матеріал, що міститься у ньому, на рану і зав'язати її бинтом.

Якщо індивідуального пакету якимсь чином не буде, то для перев'язки необхідно використати чисту носову хустинку, чисту полотняну ганчірку тощо. На те місце ганчірки, що приходить безпосередньо на рану, бажано накапати декілька капель настойки йоду, щоб одержати пляму розміром більше рани, а після цього накласти ганчірку на рану. Особливо важливо застосовувати настойку йоду зазначеним чином при забруднених ранах.

5.6.3. Перша допомога при переломах, вивихах, ударах.

При переломах і вивихах кінцівок необхідно пошкоджену кінцівку укріпити шиною, фанерною пластинкою, палицею, картоном або іншим подібним предметом. Пошкоджену руку можна також підвісити за допомогою перев'язки або хустки до шиї і прибинтувати до тулуба.

При передбачуваному переломі черепа (несвідомий стан після удару голови, кровотеча з вух або роту) необхідно прикласти до голови холодний предмет (грілку зі льодом або снігом, чи холодною водою) або зробити холодну примочку. При підозрі перелому хребта необхідно потерпілого покласти на дошку, не підіймаючи його, чи повернути потерпілого на живіт обличчям униз, наглядаючи при цьому, щоб тулуб не перегинався, з метою уникнення ушкодження спинного мозку.

При переломі ребер, ознакою якого є біль при диханні, кашлю, чханні, рухах, необхідно туго забинтувати груди чи стягнути їх рушником під час видиху.

5.6.4. Надання першої допомоги при опіках кислотами і лугами.

При попаданні кислоти або лугу на шкіру ушкоджені ділянки необхідно ретельно

промити цівкою води на протязі 15-20 хвилин, після цього пошкоджену кислотою поверхню обмити 5%-ним розчином питної соди, а обпечену лугом - 3%-ним розчином борної кислоти або розчином оцтової кислоти.

При попаданні на слизову оболонку очей кислоти або лугу необхідно очі ретельно промити цівкою води протягом 15-20 хвилин, після цього промити 2%-ним розчином питної соди, а при ураженні очей лугом - 2%-ним розчином борної кислоти.

При опіках порожнини рота лугом необхідно полоскати 3%-ним розчином оцтової кислоти або 3%-ним розчином борної кислоти, при опіках кислотою - 5%-ним розчином питної соди.

При попаданні кислоти в дихальні шляхи необхідно дихати розпиленням за допомогою пульверизатора 10%-ним розчином питної соди, при попаданні лугу - розпиленням 3%-ним розчином оцтової кислоти.

5.6.5. Надання першої допомоги при теплових опіках.

При опіках вогнем, парою, гарячими предметами ні в якому разі неможна відкривати пухирі, які утворюються, та перев'язувати опіки бинтом.

При опіках першого ступеня (почервоніння) обпечене місце обробляють ватою, змоченою етиловим спиртом.

При опіках другого ступеня (пухирі) обпечене місце обробляють спиртом, 3%-ним марганцевим розчином або 5%-ним розчином таніну.

При опіках третього ступеня (зруйнування шкіряної тканини) накривають рану стерильною пов'язкою та викликають лікаря.

5.6.6. Перша допомога при кровотечі.

Для того, щоб зупинити кровотечу, необхідно:

- підняти поранену кінцівку вгору;
- кровоточиву рану закрити перев'язочним матеріалом (із пакета), складеним у клубочок, придавити її зверху, не торкаючись самої рани, потримати на протязі 4-5 хвилин; якщо кровотеча зупинилася, то, не знімаючи накладеного матеріалу, поверх нього покласти ще одну подушечку з іншого пакета чи кусок вати і забинтувати поранене місце (з деяким натиском);
- при сильній кровотечі, яку неможна зупинити пов'язкою, застосовується здавлювання кровоносних судин, які живлять поранену область, за допомогою згинання кінцівок в суглобах, а також пальцями, джгутом або закруткою; при великій кровотечі необхідно терміново викликати лікаря.

5.7. Виконувати вказівки керівника робіт по ліквідації аварійної ситуації.

Інструкцію розробив:

Інженер з охорони праці

Олександр Гріщенко